

Wolfgang Weilharter

Ellenállás és erőszakmentesség

Amerikai polgárok a *School of the Americas* ellen

Ebben az írásban az Amerikai Egyesült Államok egyik olyan mozgalmát mutatjuk be, amely joggal sorolja be magát *Gandhi* és *Martin Luther King* nagy erőszakmentes mozgalmainak hagyományába, Európában azonban mindmáig mégis messzemenően ismeretlen maradt: azt a mozgalmat, amelynek célja, hogy elérje a *School of the Americas* bezárását. Alig ismerik ezt a mozgalmat, és ugyanez vonatkozik törekvéseinek tárgyára, a *School of the Americas*-ra („A két Amerika iskolája”, rövidítve: SOA), vagy ahogyan hivatalosan nevezik, az US-Army School of the Americas-ra (USARSA) is.

Ezt az egyesült államokbeli katonai iskolát 1946-ban alapították, és először Panamában helyezték el, míg nem 1984-ben az USA dél-keleti részére, a Georgia szövetségi államban lévő Fort Benningbe helyezték át, Columbus város közelébe, kétórás autótúnyi távolságra dél-nyugatra a milliós Atlantától. A SOA egyetlen és kizárólagos célja, hogy latin-amerikai katonákat képezzen ki, akik közül 1946 óta több mint 60 000 végezte el a különféle tanfolyamokat. A SOA-nak jelenleg mintegy 250 tanára, és évfolyamonként 800-2000 hallgatója van. Vitatott, hogy miben is áll a kiképzésük. Az iskolában folyó oktatás mindenesetre létfontosságú „az USA-nak a féltekével kapcsolatos nemzetbiztonsági céljai sikeressége szempontjából”, ahogyan ezt az iskola félhivatalosnak tekinthető Web-oldala hírül adja. Ezt a célt többek között azáltal érik el, hogy Latin-Amerika államait „képesse teszik arra, hogy együttműködjenek az Egyesült Államokkal a drogellenes harccal összefüggő intézkedésekben”; ezenkívül állítólag arra irányul az iskolában folyó oktatás, hogy a latin-amerikai katonákkal elsajátíttassák annak tudnivalóit, hogyan működik a hadsereg a demokratikus társadalmakban. 1989 előtt az iskola hivatalosan megnevezett célja az volt, hogy harcoljon a kommunizmus ellen a latin-amerikai kontinensen.

Teljesen másképpen fest a dolog az iskola ellenzőinek ábrázolásában. Ők először is rámutatnak azoknak a diktátoroknak listájára, akik a SOA-n szereztek végzettséget: *Hugo Banzer*, Bolívia, 1971–1978; *Roberto Viola*, Argentína, 1981; *Leopoldo Galtieri*, szintén Argentína, 1981–1982, a Falkland-háború idején; *Omar Torrijos*, Panama, 1968–1981; *Manuel Noriega*, szintén Panama, 1981–1988; *Juan Velasco Alvarado*, Peru, 1968–1975 és *Guillermo Rodríguez*, Ecuador, 1972–1976. Valamennyien a SOA hallgatói voltak, mielőtt hatalomra jutottak volna. Ezenkívül rámutatnak arra is, hogy ha egyik-másik juntavezér nem Georgiában koptatta is az iskolapadot, személyzetük ott végzett. *Pinochet* chilei titkosszolgálatának hetedrésze tanult állítólag a SOA-ban, az 1978–1986 közötti három guatemalai katonai diktatúra minisztereinek pedig a fele. Végül az iskolával szembeni vádak közül sosem hiányzik az utalás arra a számos merénylőre, akiknek neve az iskola végzőseinek listáját díszíti. Csak néhány példa: A hírhedt 1981-es *El Mozote*-i (El Salvador) mészárlás során 900 civilt gyilkoltak le, s úgy tartják, ennek a megtervezői és megbízói a SOA-ban végeztek, ahogyan ők mozgatták a szálakat *Gerardi* guatemalai püspök 1999-es meggyilkolásában, vagy a *Colonel Lima Estrada* elleni merényletben éppúgy, mint az 1989-ben meggyilkolt *salvadori jezsuiták* esetében: az ENSZ vizsgálóbizottsága által megnevezett 26 merénylő közül 19 volt hallgatója a SOA-nak.

Ennek az állapotnak az igazolására az iskola szívesen hozza fel a „néhány férges alma” érvét, vagyis hogy az iskola 60 000 növendéke közül az ellenfelek csak mintegy ötszázat tudnak megnevezni az emberi jogok megsértőjeként, azaz a végzetek elenyészően csekély hányadát. Mivel pedig Latin-Amerika sok államában polgárháború uralkodik, mondják, az ötszázas szám amúgy is figyelemreméltóan alacsony, s hozzátesszik: a hallgatók mindenesetre semmi olyat nem tanulnak ebben az iskolában, ami az emberi jogok semmibe vételére indítaná őket.

A Fehér Ház vizsgálata

Csakhogy ezen a ponton különösen is eltérnek az ábrázolások. A SOA bezárására törekvő mozgalom azt veti a katonai iskola szemére, hogy ártatlanok zsarolását, letartóztatását, kínzását és kivégzését tanítja, vagy legalábbis tanították benne. Ezeket a szemrehányásokat többek között arra a vizsgálatra alapozzák, amelyet a közvélemény nyomására a Fehér Ház végzett el 1996-ban, s amely azt eredményezte, hogy hét kézikönyv tartalmazzott útmutatásokat bűnözői praktikákhoz, de biztonsággal csak azt lehetett állítani, hogy ezeket a könyveket 1991-ig használták. Ezeket a praktikákat olyan szakszervezeti funkcionáriusok vagy kormánykritikusok ellen szándékoztak alkalmazni, aki azt vetették kormányuk szemére, hogy csődöt mondtak népük alapszükségleteinek kielégítésében. E leplezések oda vezettek, hogy az USA liberális közvéleménye felháborodott az iskola tevékenysége miatt. A *New York Times* olyan intézményről beszélt, amely „nyilvánvalóan nem felel meg az amerikai értékeknek”. A *Los Angeles Times* így írt: „Történetét tekintve a SOA aligha lehet az az eszköz, amelyet Washingtonnak manapság fel kellene használnia Latin-Amerikához fűződő kapcsolatainak megszilárdításához”, és azt követelte: „Temessétek el a múlt maradványát!”

Az iskola szóvivői azt vetik ellene ezeknek a vádaknak, hogy 1991 óta rendben van a tanrend, s hogy a tankönyvek alaposabb szemrevételezése végül is csak egyetlen egy olyan esetet tudott felmutatni, amely határozott útmutatást tartalmazott az emberi jogok megsértésére, ami elenyészően csekély szám, tekintettel a SOA-n használt sok száz munkaanyagra, és ráadásul nem biztos, hogy ezt az egyet is nem úgy fogták-e rá az iskolára.

Általában két érveléssel védik az iskola létjogosultságát. Az egyik nagyjából így hangzik: Inkább mi, egyesült államokbeli demokraták kínálunk fel kiképzési lehetőséget, semmint a nem

demokratikus hazai katonaság, vagy a Fidel Castro-vágású, nem demokratikus kommunisták. A másik pedig így: Ha kivonnánk magunkat a latin-amerikai katonák kiképzéséből, ez biztonságpolitikai elszigetelés lenne, s ha olyan fejlemények következnenek be Latin-Amerikában, amelyek biztonságpolitikai veszélyt jelentenek az USA szempontjából, akkor megintcsak közvetlen amerikai beavatkozásokra kerülne sor, ezeknél pedig jobb a „kooperációnak” ez a formája. Eközben, mint már hangsúlyoztuk, a SOA és az USA-kormányzat 1989-ig a latin-amerikai kommunizmust jelölte meg az USA legfontosabb biztonságpolitikai veszélyeztetéseként, azóta pedig Latin-Amerika drogkereskedelme lépett ennek helyébe.

Az iskolával szembeni ellenállás az 1983-as évre nyúlik vissza, és főképpen a most 61 éves *Roy Bourgeois* nével kapcsolódik össze. Bourgeois tengerésztiszt volt a vietnámi háború idején, aztán pap lett, belépett a Maryknoll-rendbe, és Latin-Amerikába ment. Mint sokan mások a nemzedékéből, ő is arról beszél, hogy „a szegények térítették meg”, esetében a bolíviai szegények. Amikor 1983-ban azt olvasta, hogy salvadori kato-

nák érkeztek Georgiába kiképzésre, odautazott, katonai egyenruhában behatolt a gyakorlóterre, és egy fán ült a meggyilkolt egykori salvadori érszek, *Oscar Romero* beszédeit játszotta le magnetofonról. Akciója nagy nyugtalanságot váltott ki a létesítményben, riadó és szirénázás követte, Bourgeois-t pedig másfél évi börtönre ítélték. Am ő nem hagyta, hogy ez eltérítse, és 1990-ben megalapította a SOA-Watch (SOA-Virrasztás) nevű ellenállási szervezetet, amely még ma is gondoskodik a SOA-val szembeni ellenállás folytonosságáról. Roy atyát összesen négyszer tartóztatták le, és négy évet töltött fogságban. A SOA-Watch-nek ma két irodája van, a egyik Georgiában, közvetlenül a SOA kapuja előtt, s ezt Bourgeois vezeteti, a másik Washingtonban.

Évenkénti tiltakozó akció

Ami mármost a mozgalom politikai stratégiáját illeti, a *Gandhi* és *M. L. King* szellemében vett erőszakmentesség alapirányultságát kell kiemelni, valamint a SOA-Virrasztás ama képességét, hogy ezt a tanítást felszabadítás-teológiai keretekben, hitelre méltóan alkalmazza jelenlegi viszonyaink között. Ezt legjobban a

SOA-Virrasztás leglátványosabb akciójában, azon a tiltakozó akción lehet megmutatni, amelyet minden év novemberében tartanak meg Georgiában, a SOA kapui előtt. Ennek az akciónak az a célja, hogy megőrizze mindazok emlékét, akik a SOA-t végzeteknek és az USA latin-amerikai politikájának lettek áldozatai, de a novemberi dátum tudatosan akar kapcsolatot teremteni azzal, hogy 1989. november 16-án gyilkolták le a hat San Salvador-i jezsuitát, valamint házvezetőnőjüket és annak lányát. Tíz éve minden évben végrehajtják ezt a hétvégi akciót, s a résztvevők száma egyre nő. 1990-ben 40 ember vett részt rajta, 1997-ben 2000, 1999-ben, az eddig legsikeresebb évben 12.000, 2000-ben pedig a nagy eső ellenére 10.000. Ekkor került sor először párhuzamos akcióra a mexikói Chiapas-ban, ahol a *Las Abejas* nevű civil társadalmi csoport 300 tagja böjtölt és imádkozott, és nagy veszélyek közepette búzát szórt szét a katonai létesítmény területén.

Az akció szombaton délelőtt kezdődik egykori áldozatok beszédeivel, amilyen például a megkínzott kolumbiai újságíró, *Richard Velez*, vagy áldozatok hozzátartozóiéval, például a Salvador-i szegény parasztasszony, *Rufina Amayáéval*, aki az El Mozote-i vérengzésben elveszítette családját, továbbá politikusok, például az Illinois államokbeli *Janice Schakowsky* parlamenti képviselő, vagy olyan elméleti szakemberek beszédével, mint St. Paul (Minnesota) Szent Tamás-egyetemének teológiaprofesszora, *Jack Nelson-Pallmeyer*. A rendezvényen olyan személyiségekkel lehet találkozni, mint a nyolcvanéves *Peete Sieger*, az Oscar-díjra jelölt színész, *Martin Sheen*, a kanadai zenész, *Bruce Cockburn* vagy *Daniel Berrigan* jezsuita atya, aki erőszakmentes akciók egyik vezetője az USA-ban.

Ez a programrész vasárnap délig tart, és már ekkor észrevehető a mozgalom erőszakmentes jellege. A szemtanúk a legborzalmasabb dolgokról számolnak be, például a már említett *Rufina Amaya* elmondja, hogyan veszítette el négy gyermekét, férjét és szüleit, összesen 27 hozzátartozóját az El Mozote-i mészárlásban, amikor egy fa mögé rejtőzve nézte végig a gyilkolást, s látta például, hogy az egyik katona feldob egy gyereket a levegőbe, majd bajonettjével felnyársalja.

Mi lenne kézenfekvőbb, és mi tünik jogosabbnak, mint hogy ilyen beszámolók hallatán az ember átadja magát a vak dühöngésnek, amikor ezeknek a rémtetteknek a mértékadó szerzői

csak egy kőhajításnyira ülnek elsáncolva a katonai létesítmény falai és drótsövényei mögött. Ezen a ponton azonban arra kéri fel a tömeget, hogy közösen mondják el az erőszakmentesség tizenegy pontos hitvallását, amelyben többek között ilyen mondatok találhatók:

- „A jogtalankodásokkal szembeni dühünket mindenkor pozitív, erőszakmentes erőként fogjuk felhasználni a változás érdekében.”
- „Elutasítjuk, hogy viszonzzuk azok szóbeli vagy fizikai támadásait, akik ellenünk vannak, vagy nem értenek egyet velünk.”
- „Meg fogjuk védeni ellenfeleinket a sértésektől és támadásoktól.”
- „Letartóztatáskor mintaszerűen fogunk viselkedni. Nem fogjuk kikérülni akcióink törvényes következményeit.”
- „Szavakban, jelképekben és akciókban megnyilvánuló lelkületünket a nyitottság, barátságosság és tisztelet határozza meg minden ember iránt, akivel csak találkozunk, beleértve a katonai személyzetet vagy a rendőrség hivatalnokait is.”
- „Senkinek a tulajdonát nem fogjuk tönkretenni.”

A hétféle tulajdonképpen csúcspontja vasárnap délben kezdődik. Aki kész maximum egy év börtön és 5000 dollár büntetés vállalására, az részt vesz az iskola áldozatainak emlékére tartott temetési meneten, amely behatol a terepre. Mindazonáltal a büntetés veszélye rendszerint nem fenyegeti a „behatolókat” többségét. A katonaság és az iskola vezetése nagyon is tudatában van annak, hogy egy ember ezrei elleni tömeges eljárás olyan médiavisszhangot váltana ki, amely végül is csak ártana a SOA-nak. 1997-ben 601 aktivista hatolt be az iskola területére, közülük 25-öt ítéltek el; 1999-ben a 12.000 résztvevőből 4400-an hatoltak be, s közülük csak tizet ítéltek 6 hónapig terjedő börtönre és 5000 dollár pénzbüntetésre; 2000-ben 3600-an mentek be, akik közül szokatlanul sok, 2100 ellen indítottak eljárást, de jelenleg még nem lehet tudni, mennyi ellen emelnek vádat.

A temetési menet minden résztvevője kap egy fehér fákereztet vagy egy fehér Dávid-csillagot, amelyen valamelyik áldozat neve áll, például: „Manuel Rodriguez Benavida, Nicaragua”, vagy „Maria Isabella Maya Clara, Guatemala, élt 8 hónapot”, vagy „Egy Pedro Armaquez-beli névtelen gyermek, élt 8 napot”.

Amikor a menet felsorakozott, és ismét eluralkodik a semmilyen erköl-

csi gátlást nem ismerő, nyomasztó jogtalankodások okozta hangulat, a résztvevőknek még egyszer felteszik *Gandhi* három kérdését, amelyeket annak idején a satyajagraha-akciók résztvevőihez intézett, és felszólítják őket, hogy csak az vegyen részt a menetben, aki képes igennel felelni ezekre a kérdésekre:

- „Kész vagy-e arra, hogy kockáztasd a börtönbe kerülést?”
- „Kész vagy-e arra, hogy viszonzás nélkül elviseld az erőszakot?”
- „Képes vagy-e arra, hogy saját szívedben fölismerd az erőszakosságot?”

Aki ezt átélte, megállapíthatja a különbséget azoknak a megszokott politikai aktivitásoknak a százaival szemben, amelyek számára ugyan magától értetődő a lemondás a fizikai erőszakról és a szóbeli sértésekről, de amelyek mégis meghatározóan rá vannak utalva valamilyen ellenségkép meglétére. A politikai gyakorlat ezen formáinak a támadás döntő pillanatában nem lenne erejük ahhoz, hogy tekintetüket még egyszer visszafelé irányítsák, arra, hogy maguk is mennyire belebonyolódtak a konfliktusba, mivel az effajta tekintet kontrakarikírozna az ellenségről addig ápolat képet, és ezáltal elveszne az a döntő erő, amely az embereket a mozgalomhoz köti.

A katonai rendőrség nem tartóztatja fel az iskolai területére tartó menetet. Nyilvánvalóan úgy vélik, hogy kisebb a kár, ha az emberek bemehetnek néhány kilométernyire a tágas terepre, oda, ahol ápolt fű és facsoportok vannak, és még nem állnak kaszárnyák és oktatási épületek. Ott aztán feltartóztatják a menetet, s a résztvevőket felkérlik, hogy szálljanak be a készenlétben álló buszokba, amelyekkel kiviszik őket. Később az iskola PR-osztálya majd közlést teszi, hogy az egész ügy nem jelent semmiféle problémát, ellenkezőleg, arról van szó, hogy „működés közben lehet megfigyelni a demokráciát”, és ezért csak jót tesz, ha az iskola latin-amerikai hallgatói ezt rögtön a valóságban élhetik meg.

Az elítéltek átlagéletkora mindig magas. 1997-ben a csaknem kilencvenéves bíró, *Robert Elliott* 25 embert ítél el, akiknek átlagos életkora 59 év volt. 2000-ben ugyanez az átlag 61 év volt. Ennek oka alighanem abban rejlik, hogy ebben az életkorban az ember már nem tesz kockára semmiféle pályafutást. A túlnyomó többségnek vallási, keresztény indítéka van. A hetvenéves *Daniel Sage* például, a New York-i Siracuse Egyetem egykori pedagógiaprofesszora és egy unitárius gyülekezet vezetője tagja.

A hatvankilenc éves *Mary Earley*, egykor kisegítő iskolai tanárnő New York Cityben, ezekkel a szavakkal vezette be védekezését: „Hangsúlyoznom kell, hogy hazai, valamint latin- és közép-amerikai testvéreimmel teljes szolidaritásban állok itt Isten és e bíróság előtt. Azért állok itt, mert egy annál magasabb törvényt követek, mint amelyik ezt a bíróságot kötelezi, mégpedig a lelkiismeret, az informált lelkiismeret törvényét.” Végül pedig a hatvanhét éves *Megan Rice*, akit szintén 6 hónapra és 3000 dollárra ítéltek, és „Jézus, a Szent Gyermek Rendjének” tagja.

A tiltakozás átfogja a nemzedékeket

Mindenesetre ebből a körülményből nem szabad arra következtetni, hogy az iskolával szembeni ellenállásnak a 68 utániak, a Vietnám utániak vagy a negyven fölöttiek békemozgalmi a hordozói. Tiszteletreméltó ezeknek az aktivitása, de utánpótlás nélkül olykor-olykor kissé megszűntek. A SOA-Virrasztás egyike azon szerveződéseknek, amelyek valóban minden nemzedéket megmozgatnak. Nelson-Pallmeyer azt mondta egyik beszédében, hogy „generációkat átfogó” mozgalomról van szó, és szavainak igazsága nyilvánvaló. Sok fiatal van jelen, nem egyszer diákkorúak, és egész (felekezeti) iskolák utaznak oda, például a brebeuf-i (Kanada) jezsuita gimnázium, a bostoni jezsuita college vagy a minnesotai St. Paul Szent Tamás Egyetemének hallgatói.

Az eddig mondottakból nyilván kiderült már, hogy a mozgalom egyik fő részének vallásos, keresztény alapirányultsága van. Ez azonban nem okoz problémát az amerikai politika világi területéről érkezőknek, például a szakszervezeti mozgalmak tagjainak, ami azzal is összefügg, hogy az USA a felvilágosodásnak azt az angolszász típusát képviseli, amely kapcsolatban maradt a vallással, de bizonyára azzal is, hogy a SOA-Virrasztás nem ad okot bizalmatlanságra.

A SOA ellenfelei annak is tudatában vannak, hogy egyáltalán nem a SOA jelenti a fő problémát. 1999-es beszédében Nelson-Pallmeyer ezeket mondta: „A világ népességének 6%-a fogyasztja el a világméretű jólét 50%-át. Ennek az állapotnak a védelmezése alkotja a külpolitikai tulajdonképpeni tárgyát. Nem megyünk el innen addig, amíg el nem tűnik ez a külpolitika.”

Ki kell emelni azt a rendőrséghez fűződő viszonyt is, amely az egész hétféle meghatározza. Nincs fe-

szültség, a rendőrök nem hordanak pajzsot, nem alakultak még ki idegölő csaták a rendőrséggel. Gyengeségből vagy gyávaságból? Nem, hanem az erőszakmentes alapirányultság lehetővé tette, hogy a tekintet a valóságos ellenfélre irányuljon, az pedig nem a rendőrség. Pszichológiai síkon meg lehet állapítani, hogy az olyan hangulatban, amelyet elködösít a gyűlölet és az abból fakadó tehetetlenség, szükségképpen ki kell találni pótellenfeleket, ami aztán a rendőrség elleni támadásokká fajul. Politikai-stratégiai síkon azonban még valamit hangsúlyozni kell. 1999-ben egy héttel a novemberi Georgia-i akció után került sor a Világkereskedelmi Szervezet csúcstalálkozójára Seattle-ben. Jól emlékszünk még, mennyire sikerült a tiltakozó mozgalomnak benyomulnia a világsajtóba a szinte Mars-lakóknak álcázott rendőröket, a hatalmas rendőrségi fegyverzetet és a könnygázfelhőt ábrázoló képekkel. Hatásos siker ebből a politikai-taktikai szemszögből nézve.

Összevetve ezt a két ellenállási tevékenységet persze egy újfajta dilemma vetődik fel a véleménynyilvánítást és a gyülekezési szabadságot biztosító nyugati ipari államok erőszakmentes politikája számára. Az erőszakmentes politika súlyt helyez arra, hogy akkor is lemond az erőszakról, ha az sikert látszik ígérni. Különösen Seattle óta jelenthet sikert, ha felkeltik a világsajtó érdeklődését. Fort Benning és Seattle összehasonlításából az következik, hogy az erőszakmentes politikának a jövőben nem annyira a hagyományos erőszak-alkalmazás kísértésének kell ellenállnia, hanem annak a kísértésnek, hogy a rendőrséggel vívott látványos utcai csatákkal szerezze meg a világsajtó figyelmét.

Sikeres-e a SOA?

Ez nehéz kérdés, mert először is létezik egy félreértés. Lehetetlen, hogy 12 000 tüntető abba a helyzetbe kerüljön, hogy ledöntse az USA latin-amerikai külpolitikájának egyik fontos oszlopát. Még ha igaz lenne is, amit Nelson-Pallmeyer mondott, hogy 10 000 erőszakmentes aktivista nagyobb hatalom, mint 10 000 géppisztolyos katona, egy olyan rendszer, mint az USA latin-amerikai politikája, biztosan meg tud birkózni 12 000 résztvevő polgári engedetlenségével.

A „médiafigyelem” területén a SOA-Virrasztás a legfelső osztályban szerepel. A nemzeti és a nemzetközi sajtó, és éppen a „fővonalbeli”, beszámol a SOA-ról és a SOA-Virrasz-

tás tevékenységéről. A Chicago Tribune, a Los Angeles Times és a New York Times, mint már említettük, felháborodott cikkekkkel reagált, amikor 1996-ban ismertté váltak a SOA-vizsgálat eredményei. Minden nagy nemzeti, és néhány nemzetközi lap is – megintcsak a New York Times vagy a Toronto Star – rendszerint egész oldalas írásban számol be a novemberi akcióról.

Az iskola bezáratására irányuló mozgalom körüli politikai hálózat vallási-egyházi beágyazottsága komoly benyomást kelt. A 19 nemzeti és 40 helyi közösség mellett (a 290-ből) 155 katolikus püspök, továbbá az USA evangélikusai, az unitáriusok és a metodisták, az USA 78 000 szerzetesnőjét tömörítő Leadership Conference of Women Religious, a Ferences Föderáció, a jezsuiták, a Maryknoll-rend és az oblatások bizalmát élvezi. A vallási csoportosulások mögött második helyen állnak a szakszervezetek. Az állami-politikai terület támogatása szűkösebb. Az ebbe a kategóriába tartozó támogatók közül a legjelentősebbek New York és New Jersey állam parlamentje, Philadelphia önkormányzata, valamint a washingtoni szövetségi parlament demokratái. A legjelentősebb európai támogatók a ferencesek bonni missziós központja és egy lüdinghauseni székhelyű szervezet, a „Keresztények akciója a kínzás megszüntetéséért”.

A SOA ellenfelei 1988-ban könyvelhették el első nagyobb sikerüket a politikai arénában, amikor is *Joe Moakley*, Massachusetts szövetségi állam képviselője beadvánnyal fordult a parlamenthez, hogy többé ne adjanak amerikai pénzt a SOA-nak külföldi beavatkozásokra. Meglehető módon 230:197 arányban megnyerte a szavazást, s ez az eredmény alighanem a megelőző évek látványos SOA-ellenes virrasztási akcióinak gyümölcse. A szenátus és a képviselőház közvetítőbizottsága aztán 8:7 arányban mégiscsak megbuktatta a beadvánnyt.

2000 májusában a védelmi minisztérium új védelmi költségvetést terjesztett a kongresszus elé, s ebben szerepelt a SOA reformjáról is. A SOA *Joe Moakley* körül gyülekező ellenfelei beadvánnyt készítettek a SOA bezáratásáról, valamint arról, hogy állítsanak fel vizsgálóbizottságot a SOA kihatásainak fölmerésére. Mindazonáltal a legfelsőbb körökből való katonai vezetők jelentek meg a képviselők irodáiban, és *Albright* külügyminiszter asszony személyes leveleket

írt a képviselőkhöz, hogy eltérítse őket az iskola fenyegető bezáratásától. Az ügy el is bukott a szavazáson, de éppen csak, 204:214 arányban. A védelmi költségvetés körüli egész politikai kötélfűzés eredménye az lett, hogy a SOA-t bezárják, de új néven rögtön újból meg is nyitják, ugyancsak a Georgia-beli Fort Benningben, és ugyancsak azzal a feladattal, hogy latin-amerikai katonákat képezzen ki. A SOA ellenfelei természetesen a 2001. január 17-től Western Hemisphere Institute for Security Cooperation-nek nevezett katonai iskola kozmetikai reformjáról beszélnek, s ezért ezt a napot „A SOA bezáratására irányuló nemzetközi napnak” nyilvánították.

Csodálatos, milyen határozottsággal lép föl Joe Moakley a képviselőházban. Beszédeit akár a SOA legelszántabb ellenfelei is tarthatták volna. Kertelés nélkül beszél arról, hogy a Salvador-i véres polgárháború pontosan akkor ért véget (a kilencvenes évek elején), amikor az USA nem adott több katonai segínyt Salvador-nak. Néven nevezi az emberi jogok minden olyan latin-amerikai megsértését, amelynek részesei voltak a SOA-ban végzetek: El Mozote, Trujillo, Romero érsek meggyilkolása, a hat jezsuita meggyilkolása, és kifejezetten beszél arról, hogy a SOA-ban oktatják a kínzást. Beszédeit olvasva óhatatlanul felidéződik bennünk az észak-amerikai rabszolgaság kora. Úgy tűnik, az amerikai demokrácia lényegi ismertetőjegye – akárcsak akkoriban – a lehető legsúlyosabb emberi jogsértések elkövetése, és ezzel egyidejűleg az erre vonatkozó nyilvánosság bármely formájának megengedése.

Vajon sikeres-e *Roy Bourgeois* és a SOA-Virrasztás? Gandhinál azt olvassuk, hogy „amíg csak egy maroknyi férfi (!) is hűséges marad szándékához, csak egy vége lehet a harcnak, mégpedig a győzelem”. Mindazonáltal a SOA bezáratására törekvő mozgalom – a szembenálló felek erőinek minden aránytalansága és a célkitűzés minden időszerűtlensége ellenére – azt a benyomást kelti, hogy alkalmazni lehet rá ezt a Gandhi-idézetet.

Forrás: Orientierung, 2001/6

A SOA-Virrasztás címei:

SOA-Watch, P.O. Box 3330, Columbus, Georgia 31903, USA. Tel.: 001 706 682 5369.

SOA-Watch, 1719 Irving Street NW, Washington, DC, USA.

Tel.: 001 202 234 3440.

Internet: www.soaw.org

(A SOA internet-címe:

www.benning.army.mil/usarsa.)